

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ВИТРАТ НА МОБІЛЬНИЙ ЗВ'ЯЗОК У ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

ACCOUNTING ORGANIZATION AND TAXATION OF MOBILE COMMUNICATION COSTS IN ENTERPRISES AND ORGANIZATIONS

У статті розглянуто процес організації документообігу витрат мобільного зв'язку, з обов'язковим підтвердженням фактів використання мобільного зв'язку виключно для виробничих цілей, з оформленням договорів про надання послуг мобільного зв'язку, формуванням списку працівників, які використовують власні мобільні телефони у зв'язку з виробничою необхідністю. Обґрунтовано перелік розрахункових документів, що надаються оператором мобільного зв'язку абоненту, в яких відображаються час переговорів, номер адресата, а також вартість розмов тощо. Запропоновано доцільність використання Положення про використання мобільного зв'язку на підприємстві з розробленням правил користування телефонами та картами, яке затверджується керівником підприємства. Для визнання витрат мобільного зв'язку пов'язаними з господарською діяльністю підприємства рекомендовано, щоб зазначені телефони були оприбутковані у складі основних засобів або інших необоротних матеріальних активів підприємства. Якщо особисті мобільні телефони знаходяться у користуванні на підприємстві, потрібно оформлювати договір оренди з виплатою компенсації за знос інструменту. З метою мінімізації податкових ризиків у частині оплати мобільного зв'язку потрібно мати документальні підтвердження того, що розмови велися у зв'язку з виробничою необхідністю.

Ключові слова: мобільний зв'язок, витрати, оператор мобільного зв'язку, рахунок, мобільний телефон, амортизація, адміністративні витрати, скетч-карта.

В статті рассмотрен процесс организации документооборота расходов на мобильную связь с обязательным подтверждением фактов использования мобильной связи исключительно для производственных целей, с оформлением договоров о предоставлении услуг мобильной связи, формированием списка работников, использующих собственные мобильные телефоны. Обоснован состав расчетных документов, предоставляемых оператором мобильной связи абоненту, в которых отражаются время переговоров, номер адресата, а также стоимость. На предприятии целесообразно разработать Положение об использовании мобильной связи на предприятии с разработкой правил пользования телефонами и картами, которое утверждается руководителем предприятия. Для признания расходов мобильной связи связанными с хозяйственной деятельностью предприятия рекомендуем, чтобы указанные телефоны были оприходованы в составе основных средств или других необоротных материальных активов предприятия. Если личные мобильные телефоны находятся в пользовании предприятия, нужно оформлять договор аренды с выплатой компенсации за износ инструмента. С целью минимизации налоговых рисков в части оплаты мобильной связи нужно иметь документальные подтверждения того, что разговоры велись в производственных целях.

Ключевые слова: мобильная связь, расходы, оператор мобильной связи, счет, мобильный телефон, амортизация, административные расходы, скретч – карта.

УДК 657.1

<https://doi.org/10.32843/infrastruct37-114>

Шепель І.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

The article determines the document management of mobile communication expenses subject to confirmation the use of mobile communication for production purposes only, to conclude a contract on mobile communication provisioning, making out a list of employees using their own mobile phones. It is proposed to provide accounting of the mobile phones in the inventory of the enterprise according to the order on the accounting policy of the enterprise, approved by the director. Making out the payment documents, provided by a mobile operator to a subscriber, with the representation of the time of conversations, addressee's number and costs is proved. It is determined that according to p. 18 P(S)A No. 16 "Expenses", the mobile communication expenses come under administrative costs, that can be defined as general economic, intended to management and maintenance of the enterprise. It is reasonable for enterprises to develop Provisions on using mobile communication to outline the rules of using mobile phones and sim-cards, approved by the enterprise's director. For recognition of the mobile communication expenses caused by the business activities we recommend to put the mobile phones on charge as property assets or other non-negotiable tangible fixed assets. If private mobile phones are in the inventory of the enterprise, it is necessary to conclude a lease agreement with a compensatory relief for tool degradation. It is required to have the documentary evidences of the conversations being conducted for production purposes to minimize tax risks while paying for the mobile communication. If the enterprise is not able to prove that the mobile communication expenses are of business (production) nature, tax officials can charge extra tax liabilities of VAT (as the non-recognition of tax credit), also PIT, military levy and SST (as recognition of mobile communication payment as the additional labour remuneration). To prevent such situations it is necessary to have a list of completed documents, which are combined on the basis of official interpretations and judicial decisions.

Key words: mobile communication, expenses, mobile operator, bill, mobile phone, depreciation, administrative expenses, scratch card.

Постановка проблеми. Витрати на мобільний зв'язок та Інтернет у службових цілях – одна з обов'язкових статей витрат практично будь-якого підприємства в Україні. Підключення мобільного телефону зазвичай здійснюється одночасно з його придбанням на умовах контрактного підключення або на підставі передплаченого сервісу. Проте існують окремі аспекти, які потрібно враховувати під час організації бухгалтерського і податковому обліку, організації документообігу

цих витрат та попередження штрафів під час податкових перевірок.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Окремі напрями розвитку організації обліку адміністративних витрат розкривалися в наукових працях Я.В. Олійник, В.М. Рожелюк, І.Л. Грабчук, Т.Ф. Плахтій, Ю.В. Подмешальської, Л.К. Феофанова. Проте питання впливу сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій на цей процес піднімалося у працях небагатьох дослід-

ників – С.В. Івахненкова, А.О. Пашніної, Г.І. Ляхович, що підтверджує актуальність та необхідність подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є організація бухгалтерського та податкового обліку витрат мобільного зв'язку та їх документування як складник адміністративних витрат.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бухгалтерський облік мобільних телефонних апаратів, що перебувають у власності підприємства, здійснюється відповідно до документа, що встановлює облікову політику на підприємстві (це Положення про облікову політику, затверджене керівником підприємства). Залежно від принципів обліку, прийнятих на підприємстві, телефонний апарат може обліковуватися як малоцінні необоротні матеріальні активи або як основні засоби. Від визначення категорії активів, до якої належить мобільний телефон на підприємстві відповідно до Положення про облікову політику, залежить порядок списання витрат, пов'язаних із придбанням такого телефону. Якщо згідно з Положенням про облікову політику телефон визнано основним засобом, то відповідно до класифікації, наведеної у п. 5 П(С)БО 7, мобільні телефони належать до категорії «Інструменти, прилади, інвентар (меблі)» і відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку повинні обліковуватися підприємством на рахунку 106 «Інструменти, прилади й інвентар». Витрати, пов'язані з придбанням телефонів, формують їхню первісну вартість [1].

Залежно від встановленого підприємством Положення про облікову політику, порядку нарахування амортизації первісна вартість телефонних апаратів поступово переноситься на витрати тієї діяльності підприємства, в якій вони використовуються. Нарухування зносу починається з місяця, наступного за місяцем, в якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання. Нарухування амортизації припиняється в місяці, наступному за місяцем вибуття об'єкта основних засобів (п. 29 П(С)БО 7).

Якщо відповідно до Положення про облікову політику телефон визнано малоцінним необоротним матеріальним активом, то його амортизація може нараховуватися будь-яким із двох методів, передбачених п. 27 П(С)БО 7 (вибір методу також встановлюється підприємством у Положенні про облікову політику): або у розмірі 50% вартості телефону в місяці введення в експлуатацію та останніх 50% у місяці списання з балансу; або у розмірі 100% вартості телефону в місяці введення в експлуатацію.

Правилами надання та отримання телекомунікаційних послуг № 295 виділяють такі форми обслуговування мобільного зв'язку [2]:

– передоплачена, коли послуги (послуги підключення під час придбання стартового пакету)

отримують лише у визначених та раніше оплачених обсягах. Послуги зв'язку не надаються, коли сума вичерпується. У разі, коли послуги не були використані у повному обсязі, їх можливо використати у наступному періоді;

– контрактна, коли за вже отримані послуги можна розрахуватися після їхнього надання. Плата вноситься після отримання рахунку, але не пізніше 20-го числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, якщо інше не встановлено договором. Послуги мобільного зв'язку сплачуються з поточного рахунку за допомогою банківських карток, через програмно-технічні комплекси самообслуговування, із використанням скетч-карт, через РРО.

Під час контрактного підключення між абонентом та оператором мобільного зв'язку укладається договір. Вартість тарифного пакета містить у собі плату за надання номера (sim-картки), авансовий платіж (передоплату майбутніх послуг) та абонплату. Оплата за послуги зв'язку здійснюється на підставі рахунків, виставлених оператором зв'язку на ім'я власника телефонного номера, зазначеного в договорі.

Під час підключення на підставі передплатного сервісу укладення договору й ідентифікація власника телефонного номера не передбачені. Вартість тарифного пакета в цьому разі містить у собі плату за надання номера й авансовий платіж. Оплата за послуги зв'язку здійснюється шляхом придбання скретч-картки та поповнення рахунку з використанням спеціального коду, зазначеного на такий скретч-картці, через електронні термінали або іншим способом. Відповідно до п.18 П(С)БО 16 «Витрати» витрати на зв'язок належать до адміністративних витрат, які є загальногосподарськими та спрямовані на обслуговування та управління підприємством [3]. Тобто навіть в П(С)БО 16 «Витрати» йдеться про витрати у межах господарської діяльності [4, с. 39] підприємства, належність до якої вкрай важлива у разі з ПДВ.

Витрати на мобільний зв'язок переважно списуються в дебет рахунку 92 «Адміністративні витрати» [5, с. 954] згідно з п. 18 П(С)БО 16 «Витрати», але, можливо, ці працівники використовують мобільний зв'язок у інших підрозділах (відділах збуту, дослідницьких підрозділах), тому рекомендовано це відобразити на дебеті рахунку 93 «Витрати на збут» або 949 «Інші витрати операційної діяльності». Нами згруповано основні кореспонденції, які відображають послуги мобільного зв'язку, в табл. 1. У ст. 138-140 ПК наведено чіткий перелік операцій, під час здійснення яких платники податку на прибуток коригують бухгалтерський фінансовий результат [6]. Згідно з ПК платник, який поніс витрати на послуги мобільного зв'язку, не повинен коригувати фінансовий результат ні на які різниці. При цьому неважливо, мали такі витрати господарський характер чи ні.

Таблиця 1

Основні кореспонденції з обліку витрат мобільного зв'язку

№ з/п	Зміст господарської операції	дебет	кредит
1	Відображені послуги мобільного зв'язку: – працівників основного виробництва	23	631
	– працівників адміністративно-управлінського персоналу	92	631
	– інших працівників підрозділу	93, 949	631
2.	Здійснена передплата на декілька місяців оператору мобільного зв'язку	39	631
3.	Включено до витрат поточного періоду послуги мобільного зв'язку	23, 92,93	39
4.	Придбання скетч-карток, які придбані за рахунок підзвітних сум	331	372
5.	Використання скетч-карток під час поповнення телефону	92	331

Таблиця 2

Основні документи, які відображають витрати мобільного зв'язку та їхнє призначення

№ з/п	Перелік документів	Характеристика, призначення.
1.	Наказ керівника	Оформлюється з метою придбання мобільних телефонів та їх використання в господарській діяльності. Або використання мобільних телефонів, рацій на умовах оренди з укладанням договору оренди
2.	Договір з оператором мобільного зв'язку	Надання послуг із зазначенням переліку номерів телефонів, що обслуговуються
3.	Розрахункові документи	Рахунки про оплату послуг оператора зв'язку.
4.	Правила користування мобільним зв'язком	Це внутрішній документ, який регламентує затверджені правила, час користування, місце зберігання телефону. Цей документ розробляє юрист підприємства, затверджує керівник.
5.	Список працівників	Цей список регламентує перелік посад, які забезпечуються мобільними телефонами у зв'язку з виробничою необхідністю. Також доцільно встановити ліміт витрат на кожного працівника за місяць у кількісному або вартісному виразі.
6.	Перелік номерів телефонів	Цей перелік та розмови безпосередньо стосуються господарської діяльності підприємства.
7.	Журнал обліку зв'язків	Цей журнал доцільно завести на мобільні та на стаціонарні телефони. Реєструвати розмови з іноземними компаньйонами. Доцільно перевіряти внутрішнім ревизором щомісячно витрати за рахунками та за наявності розбіжностей брати інформацію у операторів та їх порівнювати.
8.	Звіт про використання службового телефону	В окремих підрозділах, державних установах на окремі номери доцільно складати звіт із обґрунтуванням витрат, їх перевірки та затвердження керівником закладу.

Згідно з ПК, якщо мобільний зв'язок використовується в господарській діяльності під час здійснення операцій, то суму вхідного ПДВ за ставкою 20% можна включати до складу податкового кредиту. При цьому обов'язково потрібно мати податкову накладну, зареєстровану в ЄРПН, та мати документи, які підтверджують, що послуги мобільного зв'язку були використані тільки в господарській діяльності. Крім того, п. 201.11 ПК дає можливість без податкової накладної мати право на податковий кредит, якщо є: рахунок, що виставляється платнику податків за послуги зв'язку в загальній сумі, з окремою сумою ПДВ і податковим номером продавця; касовий чек, що містить вартість послуг, ПДВ (з визначенням фіскального номера та податкового номера постачальника) [6]. Для цього потрібно, щоб вартість послуг (без урахування ПДВ) не перевищувала 200 грн. за день.

Для вирішення проблемних питань із контролюючими органами рекомендовано оформити документи, які будуть чітко встановлювати, що послуги мобільного зв'язку носить суто господарський характер (договір на виконання послуг, раху-

нок від оператора, зведені податкові накладні, які виписують на останній день розрахункового періоду (місяця), та обов'язково їх зареєструвати в ЄРПН. Розмови по телефону, які сплачує роботодавець, стосуються тільки виробничого характеру, тому податківці мають право перевірити найбільш витратні, переважно із закордонними партнерами на предмет їх здійснення в межах робочого дня та їхньої доцільності [7, с. 448].

Під час перевірок контролери звертають увагу на сплачені послуги міжнародного роумінгу за працівників, які в цей час не перебували в закордонному відрядженні [8, с. 402]. Роумінг визнається додатковою оплатою праці працівників та підлягає утриманню ПДФО і військового збору. Для збереження податкового кредиту з ПДВ і можливості не вважати послуги мобільного зв'язку додатковим благом, наданим працівникам, потрібно мати документи, які підтверджують господарність послуг.

Розрахункові документи, які надає оператор мобільного зв'язку, повинні відображати: час розмови, номер адресата, вартість розмови, особливо якщо складена контрактна форма обслу-

Основні кореспонденції та документи, які відображають послуги мобільного зв'язку

№ з/п	Зміст господарської операції (первинний документ)	дебет	кредит	Сума
1.	Перерахована передоплата за послуги мобільного зв'язку (платіжне доручення, виписка банку)	371	311	5100
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ (податкова накладна)	641	644	800
3.	Списано на витрати вартість послуг мобільного зв'язку, спожитих протягом звітного періоду (місяця), з урахуванням пенсійного збору (рахунок).	92, 93	631	1075
4.	Відображено ПДВ (бухгалтерська довідка).	644	631	200
5.	Проведено частковий взаємозалік заборгованостей (бухгалтерська довідка)	631	371	1275
6.	Відображена частина передоплати, яка відноситься на витрати майбутніх періодів, з урахуванням пенсійного збору (бухгалтерська довідка)	39	631	3225
7.	Списано розрахунки за податковим кредитом із ПДВ (бухгалтерська довідка)	644	631	600
8.	Відображено взаємозалік заборгованостей за частиною передоплати, що залишилася (бухгалтерська довідка)	631	371	3825
9.	Списано в майбутніх звітних періодах (місяцях) частину передоплати на витрати, що залишилася			

говування. Цей документ можливо сформувавши у електронному вигляді та підписати за допомогою ЄЦП. Зараз мобільні оператори пропонують сплачувати послуги мобільного зв'язку одноразово на рік з метою економії коштів. Звертаємо увагу на те, що вести журнал обліку дзвінків, писати щомісячні письмові звіти працівникам про здійснені дзвінки, а також подавати детальні роздруковки розмов не обов'язково, оскільки таких вимог не містить жодний нормативний документ.

Приклад 1. Підприємство сплатило оператору передоплату за послуги декількох телефонів в розмірі 5100 грн. (у т.ч. пенсійний збір 300 грн., ПДВ – 800 грн.). Мобільний зв'язок використовується у відділах збуту (продаж товарів через мережу Інтернет) та адміністративних цілях. В обліку операції цього характеру відображаються таким чином (табл. 3).

Висновки з проведеного дослідження. Якщо підприємство не зможе довести, що витрати на мобільний зв'язок мають господарський (виробничий) характер, податківці під час перевірки можуть нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ (як не визнання податкового кредиту), а також ПДФО, військовий збір та ЄСВ (в частині визнання послуг мобільного зв'язку додатковою оплатою праці працівника). Для попередження цих ситуацій слід мати перелік заповнених необхідних документів, які узагальнено, виходячи з офіційних роз'яснень та рішень судів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р № 92. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2019).
2. Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджені постановою КМ від 11.04.2012 р. № 295. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/>

[laws/show/295-2012-%D0%BF](http://www.rada.gov.ua/laws/show/295-2012-%D0%BF) (дата звернення: 20.11.2019).

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р № 318. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2019).

4. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Осетрова Г. Ю. Облік і аудит адміністративних витрат. Агросвіт 2018, № 23. С. 38–44.

5. Кучеренко Т.Є., Матрос О.М., Підлубна О.Д. Накладні і непрямі витрати підприємства як інструмент управлінського обліку. Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. 22, 2018. С. 949–954.

6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2019).

7. Шендригоренко М.Т. Адміністративні витрати в системі ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства / Фінансова система України. Наукові записки. Серія «Економіка», 2011. Випуск 18. С. 447–452.

8. Сушарник Я.А. Поняття класифікації в обліку витрат / Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 лютого 2013 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. Б.В. Мельничук. К.: ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2013. С. 402–405.

REFERENCES:

1. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 7 "Osnovni zasoby"(2000). Zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy № 92 Available at: <http://www.rada.gov.ua> (accessed 20 November 2019).
2. Pravyla nadannia ta otrymannia telekomunikatsiinykh posluh, zatverdzeni (2012) postanovoiu KM № 295. Available at: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/295-2012-%D0%BF> (accessed 20 November 2019).
3. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 16 "Vytraty" (1999). Zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy № 318. Available at: <http://www.rada.gov.ua>. (accessed 20 November 2019).

4. Podmeshalska Yu. V., Feofanov L. K., Osetrova H. Yu. (2018) *Oblik i audyt administratyvnykh vytrat*. Ahrosvit, no. 23, pp. 38–44.

5. Kucherenko T. Ye, Matros O. M., Pidlubna O. D. (2018) *Nakladni i nepriami vytraty pidprijemstva yak instrument upravlinskoho obliku*. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. vol. 22, pp. 949–954.

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), *The Law of Ukraine no. 2755-VI "The Tax Code of Ukraine"*, Available at: <http://www.rada.gov.ua>. (accessed 20 November 2019).

7. Shendryhorenko M. T. (2011) *Administratyvni vytraty v systemi efektyvnoho upravlinnia finansovoiu diialnistiu pidprijemstva / Finansova systema Ukrainy*. Naukovi zapysky. Seriya "Ekonomika", vol. 18, pp. 447–452.

8. Susharnyk Ya. A. (2013) *Poniattia klasyfikatsii v obliku vytrat / Proceedings of the I Mizhnarodna naukovo-praktychna internet-konferentsiya Zrostantia roli bukhhalterskoho obliku v suchasni ekonomitsi (Kyiv, February 21, 2013)* K.: TOV "Vseukrainskyi instytut prava i otsinky", pp. 402–405.

Shepel Inesa

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Accounting and Taxation
SHEI "Kherson State Agrarian University"

ACCOUNTING AND TAXATION MANAGEMENT OF MOBILE COMMUNICATION EXPENSES IN ENTERPRISES AND ORGANIZATIONS

The purpose of the article. The Internet and mobile communication expenses in production purposes are one of the core cost items on almost every enterprise on Ukraine. The connection of the mobile phone is usually conducted with the contract or prepaid option services. But there are certain aspects to take into account when managing accounting and taxation, documenting data on expenses and preventing penalties on tax audit.

Methodology. When researching the methods of theoretical generalization, grouping and comparison, such methods of scientific acquirements as observation and comparison were used. The theoretical and methodological frameworks of the research are projects of domestic and foreign scientists of accounting and control, other professional literature, conference proceedings on accounting and control, laws and regulations of Ukraine, and also the author's findings on the study of accounting and analytical procurement.

Results. It is necessary for the enterprise to streamline the documenting of mobile communication expenses subject to the use of mobile communication for production purposes only, to conclude a contract on mobile communication provisioning, making out a list of employees using their own mobile phones for production purposes, and to make out the payment documents provided by the mobile operator to subscriber to describe time, addressee's number and the conversation's cost, etc. It is reasonable for enterprises to develop Provisions on using mobile communication to outline the rules of using mobile phones and sim-cards, approved by the enterprise's director. For recognition of the mobile communication expenses caused by the business activities we recommend to put the mobile phones on charge as property assets or other non-negotiable tangible fixed assets. If private mobile phones are in the inventory of the enterprise, it is necessary to conclude a lease agreement with a compensatory relief for tool degradation. It is required to have the documentary evidences of the conversations being conducted for production purposes to minimize tax risks while paying for the mobile communication.

Rules on provisioning and receiving telecommunication services distinguish the following plans of mobile communication: prepaid, when services (installation when purchasing the sim starter kit) are received only in previously defined and paid volume; the communication services are not provided of the amount of money is depleted. There is also a contract plan, when it is possible to pay for the services after receiving them. The payment is provided after receiving a bill, but not later than 20th day of the month next to the billing period unless otherwise specified in the contract. The mobile communication services are paid from the current account with the help of bank cards, self-service hardware and software complexes, scratch cards.

Practical implications. When auditing, tax officials pay attention of the payed international roaming services of the employees being on the business trip abroad at that time. Roaming is considered as the additional labour remuneration of the employees, withholding from the personal income tax and the military levy. It is necessary to have documents proving the production purpose of the mobile communication and roaming services to save the tax credit from the value added tax and possibility not to recognize the mobile communication services as the additional benefits for the employees.

Value/originality. If the enterprise is not able to prove that the mobile communication expenses are of business (production) nature, tax officials can charge extra tax liabilities of VAT, not recognize tax credit, also personal income tax, military levy and social security tax as mobile communication payment being recognized as the additional labour remuneration. To prevent such situations it is necessary to have a list of completed documents, which we combined on the basis of official interpretations and judicial decisions.